
KYSELYLOMAKE

Tämä kyselylomake on osa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa

FSD2268 Tutkimusaineistojen säilytys ja avoin saatavuus 2006

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

QUESTIONNAIRE

This questionnaire is part of the following dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive:

FSD2268 Open Access to and Reuse of Research Data 2006

If this questionnaire is used or referred to in any publication, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käyttö

OECD:n tiede- ja teknologiaministerit hyväksyivät tammikuussa 2004 pidetyssä ministerikokouksessa julistuksen, jolla tuetaan julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käytön avoimuutta. Julkilausumalla ja sen pohjalta tehdyllä suosituksella pyritään lisäämään sähköisten tutkimusaineistojen avointa ja kustannustehokasta käyttöä.

OECD:n suosituksessa sähköisillä aineistoilla ei tarkoiteta julkaisuja tai raportteja, vaan elektronisia tutkimusaineistoja, joita tutkimuksessa analysoidaan. Niistä voidaan puhua esimerkiksi pohja-aineistoina, perusaineistoina tai havaintoaineistoina. Ne voivat olla sähköisiä numeerisia aineistoja, havaintomatriiseja, tekstiaineistoja, kuva-aineistoja tai digitaalisia audio- tai audiovisuaalisia aineistoja.

Opetusministeriön toimeksiannosta Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto kartoittaa, miten tutkimusorganisaatioissa on nyt järjestetty sähköisten tutkimusaineistojen säilyttäminen. Lisäksi selvitetään, missä määrin ja millä tavoin tutkimusaineistot ovat tiedeyhteisön jatkokäytössä alkuperäisten tutkimusten valmistuttua. Tämä kysely on osa selvitystä ja se on suunnattu humanististen, yhteiskuntatieteellisten ja käyttäytymistieteellisten alojen professoreille.

Opetusministeriö pitää erittäin tärkeänä, että mahdollisimman moni vastaa kyselyyn kattavan aineiston saamiseksi. Toivomme, että vastaatte kahden viikon kuluessa, keskiviikkoon 22.11. mennessä. Kyselyn tulokset julkaistaan alkutalvella 2007 Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisusarjassa. Tulokset raportoidaan niin, että yksittäiset vastaajat eivät ole niistä tunnistettavissa. Vastauksista koottava aineisto arkistoidaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon.

Suosittelemme, että ennen kysymyksiin vastaamista tutustutte [OECD:n suositukseen](#) ja siitä [tiivistettyyn suomenkieliseen muistioon](#). Osallistumisenne on tärkeää, jotta saamme kattavasti tietoa suosituksen toimeenpanon käytännön edellytyksistä.

Yhteistyöstä etukäteen kiittäen,

Sami Borg
Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston johtaja
sami.borg [at] uta.fi, p. 050 - 345 0811

Taustatiedot

1. Vastaajan yliopisto

-- valitkaa --

2. Sukupuoli

-- valitkaa --

3. Vastaajan edustama ala

-- valitkaa --

Jos valitsitte kohdassa 3 muu, täydentäkää tähän:

Sähköiset tutkimusaineistot ja niiden säilytys

4. Onko laitoksellanne ohjeita tai sääntöjä sähköisten tutkimusaineistojen säilyttämiselle?

-- valitkaa --

Mikäli vastasitte kyllä, millaiset ohjeet ovat?

5. Kuinka yleisiä arvioitte seuraavien käytäntöjen olevan laitoksellanne/yksikössänne?

Tutkimuksen päätyttyä sitä varten kerätyt sähköiset tutkimusaineistot...

	hyvin yleinen käytäntö	melko yleinen käytäntö	ei kovinkaan yleinen käytäntö	ei lainkaan yleinen käytäntö	en osaa sanoa
...jäävät aineistoja alun perin käyttäneiden tutkijoiden haltuun	☐	☐	☐	☐	☐
...jäävät kutakuinkin sellaisinaan, mutta keskitetysti, tutkimuslaitokseen/yksikköön	☐	☐	☐	☐	☐
...arkistoidaan ja kuvaillaan luetteloihin/tietokantoihin omaan tutkimuslaitokseen/yksikköön	☐	☐	☐	☐	☐
...arkistoidaan keskitetysti omaan yliopistoon	☐	☐	☐	☐	☐
...arkistoidaan erilliseen tutkimusaineistojen arkistoiivaan yksikköön	☐	☐	☐	☐	☐
...hävitetään tutkimuksen päätyttyä	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksiamme varten ei kerätä uusia sähköisiä tutkimusaineistoja (esim. teoreettinen tutkimus tai pelkästään arkistoaineistojen tai tilastotietojen käyttö)	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa halutessanne:

6. Missä määrin seuraavat väitteet pitävät yleisesti ottaen paikkansa teidän laitoksellanne/yksikössänne?

	pitää täysin paikkansa	pitää melko suuressa määrin paikkansa	ei juurikaan pidä paikkaansa	ei pidä lainkaan paikkaansa
Tutkimuksen päätyttyä aineiston keränneet tutkijat hyödyntävät aineistoja itse jatkotutkimuksissaan	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksen päätyttyä aineistoja luovutetaan pyydettyä samaa aihepiiriä tutkiville tutkijoille	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksen päätyttyä aineistot ovat laitoksen opiskelijoiden käytettävissä seminaaritöissä ja opinnäytteissä	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksen päätyttyä aineistoja ei juuri hyödynnetä	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksen päätyttyä aineistot ovat muulla tavoin käytettävissä. Miten? (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa viimeistä vastausta tähän:

7. Kuinka yleistä jo päätyneiden tutkimusten sähköisten aineistojen jatko- tai vertailukäyttö on laitoksellanne/yksikössänne tehtävissä tutkimuksissa/opinnäytteissä?

	hyvin yleistä	melko yleistä	ei kovinkaan yleistä	ei lainkaan yleistä	en osaa sanoa
Väitöskirjatutkimukset	☐	☐	☐	☐	☐
Muu tutkimus	☐	☐	☐	☐	☐
Perustutkinnon opinnäytteet	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus	☐	☐	☐	☐	☐

8. Kuinka suuri osa laitoksenne/yksikkönne jo päätyneiden tutkimusten sähköisistä tutkimusaineistoista on arvionne mukaan jatkokäytettävissä eli aineiston sähköiset tiedostot ovat hallittavassa järjestyksessä ja aineiston kuvailutiedot ovat jatkokäyttöön riittäviä?

Arvioikaa asiaa viimeisten kymmenen vuoden aikana päätyneiden tutkimusten osalta.

9. Kuinka tärkeitä seuraavat syyt ovat sille, että jo päätyneiden tutkimusten sähköisiä aineistoja ei jatkokäytetä omalla tutkimusalallanne?

	erittäin tärkeä syy	melko tärkeä syy	ei kovinkaan tärkeä syy	ei lainkaan tärkeä syy	en osaa sanoa
Ne eivät vastaa nykyisiin tutkimusongelmiin	☐	☐	☐	☐	☐
Tietosuojaongelmat (alun perin määritelty käyttötarkoitus ja tunnisteet estävät jatkokäytön)	☐	☐	☐	☐	☐
Muut lainsäädäntöön liittyvät ongelmat (esimerkiksi tekijänoikeudet)	☐	☐	☐	☐	☐
Aineistojen omistussuhteista ja käyttöoikeuksista ei ole sovittu aineistoja kerätessä	☐	☐	☐	☐	☐
Tietotekniset ongelmat (aineistot ovat vioittuneet tai tallennusmuodot/sovellusohjelmat ovat vanhentuneet)	☐	☐	☐	☐	☐
Aineistojen käyttöön liittyvät ongelmat (aineistojen tietosisällöt ja tiedostot on puutteellisesti dokumentoitu ja järjestetty)	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimuseettiset ongelmat (tarkentakaa alle erilliseen kenttään)	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa, mitkä tutkimuseettiset ongelmat ovat kyseessä:

Tarkentakaa kohtaa muu, jos tarpeen:

Tiedot ja mielipiteet OECD:n tutkimusaineistoja koskevasta Open Access -suosituksesta

10. Saitteko tämän kyselyn myötä ensimmäistä kertaa tiedon mainitusta suosituksesta?

11. Missä määrin OECD:n suosituksen periaatteet ovat mielestänne toimeenpantavissa omalla alallanne?

Tarkentakaa halutessanne:

Mitä mieltä olette periaatteiden soveltamisen hyödyistä ja haitoista? Arvioikaa kohta kohdalta seuraavassa esitettäviä mahdollisia hyötyjä ja haittoja.

12. OECD:n suositus julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen Open Access -periaatteista listaa etupäässä avoimuuden hyötyjä. Kuinka suurina tai pieninä pidätte avoimuuden lisäämisen **hyötyjä** seuraavissa asioissa?

	hyvin suuri hyöty	melko suuri hyöty	ei suuri eikä pieni hyöty	melko pieni hyöty	hyvin pieni hyöty tai ei lainkaan hyötyä
Päällekkäisen tiedonkeruun väheneminen	☐	☐	☐	☐	☐
Taloudelliset hyödyt aineistojen käytön tehostuessa	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedeyhteisön sisäisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön lisääntyminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimustulosten tarkistamisen (ja toistettavuuden) helpottuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimuksen laadun koheneminen	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksen laadun koheneminen	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuolisten tutkimusasetelmien (esim. ajallinen vertailu) toteuttaminen arkistoitujen aineistojen avulla	☐	☐	☐	☐	☐
Tasa-arvoisempi aineistojen saatavuus eri käyttäjäryhmille	☐	☐	☐	☐	☐
Muu hyöty, mikä (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa viimeistä vastausta tähän:

13. Entä kuinka suurina pidätte avoimuuden lisäämisen mahdollisia **haittoja** seuraavissa asioissa?

	hyvin suuri haitta	melko suuri haitta	ei suuri eikä pieni haitta	melko pieni haitta	hyvin pieni haitta tai ei lainkaan haittaa
Taitamattomuus aineistojen jatkokäytössä ja siitä seuraavat virheet	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkijoiden työajan kuluminen vanhojen aineistojen muokkaamiseen jatkokäyttöön kelpollisiksi (konvertointi, järjestäminen, dokumentointi)	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkijoiden työajan kuluminen heidän aineistojensa jatkokäyttäjien neuvontaan	☐	☐	☐	☐	☐
Tietosuojariskit ja tutkimuseettiset riskit lisääntyvät aineistojen jatkokäytössä	☐	☐	☐	☐	☐
Kilpailuedun menettäminen, kun itse kerätyn aineiston antaa tiedeyhteisön käytettäväksi	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkittaville ei ole kerrottu, että heiltä kerättävät tiedot arkistoidaan tutkimuksen päätyttyä koko tiedeyhteisön käyttöön	☐	☐	☐	☐	☐
Muu haitta, mikä (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa viimeistä vastausta tähän:

Datapolitiikan toteuttaminen

14. Kuinka hyviä tai huonoja seuraavat (kuviteltavissa olevat) keinot olisivat mielestänne tutkimusaineistojen Open Access -periaatteiden toimeenpanemiseksi alallanne?

	erittäin hyvä keino	melko hyvä keino	ei hyvä eikä huono keino	melko huono keino	erittäin huono keino
Kunkin yliopiston itse laatimat ohjeet ja suositukset	☐	☐	☐	☐	☐
Yliopistojen yhteisesti laatimat ohjeet ja suositukset	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusrahoittajien ohjeet ja suositukset	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusrahoitukseen sisällytettävät määrärahat aineistojen saattamiseksi avoimeen jatkokäyttöön	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimat ohjeet ja suositukset	☐	☐	☐	☐	☐
Periaatteiden esille ottaminen yliopistojen perustutkinto-opetuksessa ja tutkijakoulutuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusaineistojen etiikkaa ja tietosuojaa koskevan soveltavan oppimateriaalin ja koulutuksen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköisten tutkimusaineistojen elinkaaren hallintaa (keruu, käsittely, dokumentointi ja sähköinen arkistointi) koskevan oppimateriaalin ja koulutuksen lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
Aineiston arkistointi tiedeyhteisön käyttöön tunnustetaan tieteelliseksi meriitiksi	☐	☐	☐	☐	☐
Muu keino, mikä? (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa viimeistä vastausta tähän:

Kuinka sitovia eri tahojen suositusten ja ohjeiden tulisi mielestänne olla tutkimusaineistojen Open Access -asiassa? *Ajatellaan asiaa esimerkkitapauksen kautta. Oletetaan, että tutkijaryhmä kokoaa julkisrahoitteisesti laajan sähköisen tutkimusaineiston, jota se ei enää käytä aktiivisesti viiden vuoden kuluttua aineistonkeruusta. Aineisto ei*

sisällä tietosuojaongelmia eikä siihen kohdistu avointa käyttöä estäviä tekijänoikeudellisia tai kaupallisia intressejä. Aineisto on pienin töin toimitettavissa tiedeyhteisön avoimeen käyttöön soveltuvan tietopalveluorganisaation kautta, joka huolehtii aineiston käyttö lupa-asioista ja informoi tutkijaryhmää aineiston myöhemmästä käytöstä.

15. Pitääkö mielestänne esimerkkitapauksessa...

Vaihtoehto A:

Velvoittaa tutkimusryhmä luovuttamaan aineisto tiedeyhteisön avoimeen käyttöön.

Vaihtoehto B:

Suosittaa tutkimusryhmälle aineiston luovuttamista tiedeyhteisön avoimeen käyttöön.

Vaihtoehto C:

Tutkijaryhmälle ei tule antaa minkäänlaisia velvoitteita tai suosituksia asiassa.

Vaihtoehto A Vaihtoehto B Vaihtoehto C

Valitkaa

16. Missä määrin seuraavien tahojen tulisi olla mukana laatimassa ohjeita julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käytön avoimuudelle?

erittäin paljon melko paljon ei kovinkaan paljon ei lainkaan

1. Suomen Akatemia	☐	☐	☐	☐
2. Tekes	☐	☐	☐	☐
3. Arkistolaitos	☐	☐	☐	☐
4. Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK	☐	☐	☐	☐
5. Opetusministeriö	☐	☐	☐	☐
6. Muut ministeriöt	☐	☐	☐	☐
7. Rehtorien neuvosto	☐	☐	☐	☐
8. Yksittäiset yliopistot	☐	☐	☐	☐
9. Valtion tiede- ja teknologianeuvosto	☐	☐	☐	☐
10. Tieteelliset seurat	☐	☐	☐	☐
11. Tilastokeskus	☐	☐	☐	☐
12. Sektoritutkimuslaitokset	☐	☐	☐	☐
13. Muut valtion tutkimuslaitokset	☐	☐	☐	☐
14. Muu taho, mikä? (tarkentakaa alle)	☐	☐	☐	☐

Tarkentakaa viimeistä vastausta tähän:

17. Mainitkaa edellä luetelluista tärkeysjärjestyksessä kolme tärkeintä vastuutahoa asiassa merkitsemällä taho vastaava numero sille varattuun tilaan:

nro

1. tärkein:

2. tärkein:

3. tärkein:

18. Sähköisten tutkimusaineistojen arkistointinen, aineistoista tiedottaminen, jatkokäyttöön luovuttaminen ja aineistojen jatkokäyttöä koskeva neuvonta voidaan toteuttaa eri tavoin. Miten hyvinä tai huonoina pidätte seuraavia tapoja?

	erittäin hyvä tapa	melko hyvä tapa	ei hyvä eikä huono tapa	melko huono tapa	erittäin huono tapa
Tieteenalakohtaiset valtakunnalliset data-arkistot hoitavat aineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöön luovutuksen	☐	☐	☐	☐	☐
Yliopistokohtaiset data-arkistot hoitavat aineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöön luovutuksen	☐	☐	☐	☐	☐
Yliopistolaitos/yksikkö organisoit itse aineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöön luovuttamisen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkija hoitaa itse omien aineistojensa arkistoinnin ja jatkokäyttöön luovuttamisen	☐	☐	☐	☐	☐

19. Miten arvioitte oman alanne tutkijoiden (keskimäärin) suhtautuvan julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen jatkokäytön avoimuuden lisäämiseen?

-- valitkaa --

20. Kuinka suhtaudutte omissa tutkimushankkeissanne kertyneiden sähköisten tutkimusaineistojen avoimuuteen?

-- valitkaa --

Lopuksi pyydämme palautetta OECD-suosituksesta ja tutkimusaineistojen jatkokäytöstä. Kaikki mielipiteet ovat tervetulleita!

Tietojen lähetys

Lähetä tiedot

Tyhjennä

Painakaa Lähetä tiedot -nappia kerran ja odottakaa kunnes vastaukset ovat tallentuneet. Kiitos.